

Киркач С.М., к.е.н.

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

АЛГОРИТМ ДІЙ РОБОТОДАЦЯ ПІД ЧАС ПЕРЕВІРКИ ДОТРИМАННЯ НИМ ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРАЦЮ

Дотримання роботодавцями (підприємствами та фізичними особами – підприємцями) діючих норм трудового права має важливе значення не лише з моральної точки зору, а й з матеріальної, оскільки порушення ними вимог трудового законодавства України може призвести до дисциплінарної, адміністративної, кримінальної відповідальності та сплати фінансових санкцій [1, 2].

Перевірки дотримання вимог законодавства про працю за небезпекою наслідків для бізнесу вже стали порівнянними з податковими перевітками. Збільшення мінімальної заробітної плати щороку автоматично збільшує і розміри штрафів за недотримання роботодавцями вимог законодавства про працю (станом на 01.01.2018 р. від 3 723 грн. до 111 690 грн., та за недопуск до проведення такої перевірки 372 300 грн.) [1, 2].

Враховуючи щорічне підвищення штрафів (залежно від рівня мінімальної заробітної плати) питання щодо перевірок дотримання роботодавцями вимог законодавства про працю органами Держпраці, ДФС, ПФУ та інших не втрачають своєї актуальності.

Також зазначимо, що розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про заходи, спрямовані на детінізацію відносин у сфері зайнятості населення» № 649-р від 05.09.2018 р. доручено Державній службі з питань праці, Державній фіскальній службі, пенсійному фонду України, Національній поліції та іншим центральним органам виконавчої влади за участю органів місцевого самоврядування починаючи з 5 жовтня 2018 р. провести в установленому порядку комплексні заходи, спрямовані на детінізацію зайнятості та доходів населення [4].

Ретельно проаналізувавши порядок проведення перевірок вищезазначеними контролюючими органами за 2016-2018 рр., запропонуємо алгоритм дій під час допуску інспектора з питань праці до перевірки на підприємство, який буде корисний для багатьох підприємств:

1. Вимагати у тих, хто прийшов (перевіряючих) відрекомендуватися і пред'явити службові посвідчення. Переписати дані службових посвідчень (П.І.Б, посада, орган, номер посвідчення, дата видачі, термін дії) на окремий аркуш паперу. При відмові – викликати поліцію (можливо ті, хто прийшли не є тими, за кого себе видають).

2. Перевірити відповідну інформацію в реєстрі посвідчень Держпраці на сайті: dsp.gov.ua. Посвідчення, за яким відсутня інформація в реєстрі посвідчень інспекторів праці, вважається недійсним.

3. Вимагати пред'явити направлення на проведення перевірки та надати копію підприємству. Уважно вивчити інформацію, зазначену в направленні на перевірку, особливо:

– перевірка якого роботодавця планується за наданим направленням. Направлення повинно бути виписано на конкретного роботодавця, а не на деяке коло роботодавців;

– перелік перевіряючих – чи відповідають їх посади та П.І.Б. пред’явленим службовим посвідченням;

– тип перевірки. Якщо планова, то перевірити чи було підприємству за 10 календарних днів вручено повідомлення про таку перевірку і чи не порушена періодичність таких перевірок (яка навіть для високого ступеня ризику не повинна бути частіше 1 разу на 2 роки);

– дату початку і закінчення перевірки. По-перше, направлення на перевірку є дійсним лише протягом зазначеного в ньому строку перевірки. По-друге, тривалість планової перевірки не може перевищувати 10 робочих днів, а для суб’єктів мікро- та малого підприємства – 5/2 робочих днів;

– підстава перевірки. У разі позапланової перевірки необхідно зрозуміти що саме стало причиною її проведення;

– предмет перевірки. Особливо виважено слід приймати рішення про недопуск до перевірки в разі, якщо предметом перевірки є перевірка наявності неоформлених працівників і виплати зарплати «в конвертах».

4. Прийняти рішення про допуск або недопуск інспекторів. Допустити інспекторів слід тільки в тому випадку, якщо немає жодної підстави для їх недопущення до перевірки.

5. У разі допуску інспекторів до перевірки запропонувати їм зробити запис в журналі реєстрації перевірок. При відмові перевіряючих внести запис до журналу реєстрації перевірок, слід відмовити їм у допуску до перевірки.

Таким чином, запропонований алгоритм дій дозволить роботодавцям захистити права та інтереси власного бізнесу від неправомірних дій органів контролю та перевірки.

Література:

1. Кодекс законів про працю України № 322-VIII від 10.12.1971 р., із змінами, внесеними 11.10.2018 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення № 8073-X від 07.12.1984 р., із змінами, внесеними 27.09.2018 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

3. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання реалізації статті 259 Кодексу законів про працю України та статті 34 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» № 295 від 26.04.2017 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/295-2017-%D0%BF>.

4. Розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про заходи, спрямовані на детінізацію відносин у сфері зайнятості населення» № 649-р від 05.09.2018 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2018-%D1%80/stru>.